

Norges Fiskarlag

og Fiskarlagets Servicekontor as

Vår saksbehandler:

Telefaks

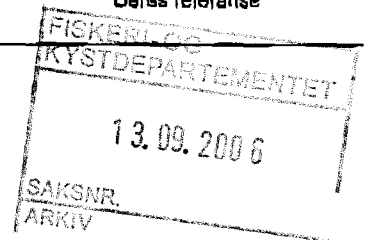
Vår dato
13092006

Vår referanse
200600241/3-512

Deres dato
13092006

Deres referanse

Til
Fiskeri- og kystdepartementet

Leveringsvilkår for fartøy med torsketråltillatelse - endringsforslag etter evaluering av ordningen

Det vises til Fiskeri- og kystdepartementets høringsbrev av 23.06.2006 om ovennevnte. Landsstyret i Norges Fiskarlag behandlet saken under møte den 12. september d.å. og fattet følgende vedtak:

1. Norges Fiskarlag viser til Fiskeri- og kystdepartementets høringsnotat av 23. juni 2006 om leveringsplikt for fartøy med torsketråltillatelse. Høringsnotatet bygger på en evaluering som Fiskeriforskning har gjennomført av ordningen.

Generelt

2. Evalueringen som Fiskeriforskning har gjennomført viser bl.a. at:
  - a. Fartøy, som omfattes av leveringsplikten, indirekte subsidierer tilgodesett fiskeindustri.
  - b. De begunstigede bedriftene har dårligere lønnsomhet enn annen nordnorsk hvitfisk industri.
  - c. De begunstigede bedriftene har lavere verdiskaping og effektivitet pr. årsverk en annen nordnorsk hvitfisk industri.
  - d. Leveringsplikten kan ha virket som en "sovepute" for de tilgodesette bedriftene med hensyn til manglende omstilling og markedstilpasning.
  - e. Sysselsettingsgraden i de tilgodesette bedriftene er gjennomgående høyere enn annen hvitfisk industri.

Høringsnotatet bygger på en grunnholdning om at praktisering av leveringsforpliktelsen, herunder forskriftene av 12. september 2003, er årsaken til at formålet med leveringsplikten ikke er nådd. På denne bakgrunn foreslår departementet salgsplikt, bearbeidingsplikt og økte leveringsomfanget for torsk og hyse til 100 %. Det foretas ingen markedsvurdering og økonomisk analyse av konsekvensene av disse tiltakene.

3. Norges Fiskarlag er skuffet over at departementet ikke tar seg tid med å la leveringsplikten etter forskriften av september 2003, virke før det foreslås omfattende endringstiltak. Etter Fiskarlagets vurdering er departementets forslag lite egnet til å skape større aktivitet og bosetting langs kysten.

Adresse
Pirsenteret
7462 Trondheim

E-postadresse
fiskarlaget@fiskarlaget.no

Telefon
73 54 58 50

Telefaks
73 54 58 90

Organisasjonsnr:
Norges Fiskarlag
938 500 290
Fiskarlagets Servicekontor as
984 152 094

TelefaksVår dato
13092006Vår referanse
200600241/3-512

2 av 7

4. Norges Fiskarlag viser til at evalueringsrapporten om leveringsplikten og departementets høringsnotat i liten grad vurderer fiskeflåtens økonomiske situasjon. Fiskarlaget vil i den forbindelse vise til at Strukturutvalget i innstillingen (NOU 2006: 16 Strukturvirkemidler i fiskeflåten) viser at lønnsomheten innen torsketrål har vært marginal de siste 6 årene, og at næringen ikke har økonomi til fornyelse. Samtidig møter fiskeflåten en stadig økende konkurranse om den kvalifiserte arbeidskraften fra andre maritime næringer. Etter Fiskarlagets vurdering kan disse utfordringene best møtes gjennom en maksimering av fangstinntekten og effektivisering av driften.
5. Det vises til at det i dag er stor grad av eiermessige koblinger mellom fartøyene som er underlagt leveringsplikt og fiskeindustrien, og selskapene har dermed rimelig god styring med hensyn til hvilken beskaftenhet råstoffet skal leveres. Dette er samtidig forhold som vil endre seg over tid i forhold til endringer i markedet, og i forhold til hvor fangstingen foregår. Det vil også kunne endre seg i forhold til tilgangen på arbeidskraft til å videreforedle fisken. Fiskarlaget konstaterer at departementet ikke har lagt fram sannsynlige argumenter i høringsnotatet for at endringsforslagene med økt statlig styring på bekostning av bedriftenes fleksibilitet vil gi økt verdiskaping og sysselsetting i fiskerinæringen. Etter Fiskarlagets oppfatning er det stor sannsynlighet for at det motsatte vil skje.

Norges Fiskarlag mener at innenfor den markedsøkonomi som også fiskerinæringen lever under, er det bedre å styrke de generelle næringsnøytrale distriktspolitiske virkemiddel som økte føringstilskudd, redusert el-avgift, arbeidsgiveravgift og andre skatte- og avgiftsreduksjoner for å styrke fiskeindustriens konkurransevne i for eksempel Nord-Norge.

6. Norges Fiskarlag viser til at det i dag er forholdsvis få trålere med leveringsplikt hvor det ikke er sammenfallende eier mellom fartøy og begunstiget bedrift, og for disse tilfeller har ordningen med leveringsplikten fungert dårlig. Norges Fiskarlag vil ut fra en totalvurdering forslå at trålere som oppfyller kravet i henhold til Deltakerloven bør leveringsplikten opphøre.

Formålet med forskriften

7. Formålet med forskriften om leveringsplikt for torsketrålere er "*å sikre anlegg som bearbeider fisk stabil råstofftilførsel fra torsketrålflåten*". Norges Fiskarlag mener det er viktig å ha dette formålet klart for seg når man behandler spørsmål i tilknytning til leveringsplikten.

Selv om intensjonen med forslaget til endringer av forskriften om leveringsplikt i utgangspunktet er gode, konstaterer Norges Fiskarlag at forslagene vil skape utilsiktede og uheldige konsekvenser.

Fra tilbudsplikt til salgspunkt, og bearbeidingsplikt

8. Fiskeri- og kystdepartementet viser til at gjennom reglene i 2003-forskriften ble det indirekte slått fast at leveringsplikten innebærer en plikt til å tilby råstoffet i samsvar med de individuelle vilkårene og reglene i forskriften, men ikke en plikt til å se til at alt råstoff underlagt leveringsplikt faktisk blir overført til den eller

TelefaksVår dato
13092006Vår referanse
200600241/3-512

3 av 7

de begunstigede bedriftene. Departementet viser samtidig til at dette spørsmålet har nær sammenheng med spørsmålet om bearbeidingsplikt.

Fiskeri- og kystdepartementet foreslår at det blir innført en salgspunkt i de tilfeller der det er sammenfallende eierskap til fartøy og landanlegg. Når det gjelder tilfellene hvor det ikke er samme eier til fartøyet og til begunstiget bedrift, vil departementet foreslå nye, obligatoriske rutiner for samarbeid og for rapportering til fiskerimyndighetene. Samtidig vil Fiskeri- og kystdepartementet innføre en bearbeidingsplikt for råstoff som kjøpes gjennom ordningen. Norges Fiskarlag vil behandle spørsmålet om salgspunkt og bearbeidingsplikt samlet.

Norges Fiskarlag konstaterer at dagens regelverk har skapt en del frustrasjon blant fiskebåteiere som er underlagt leveringsplikt, og som må levere fangstene til andre enn egne anlegg. Dette gjelder enten eieren er en aktiv fisker eller en industribedrift. Disse eierne opplever altfor ofte at fiskeindustribedriftene som er begunstiget utnytter at leveringspliktig råstoff omsettes til en lavere pris enn annet tilsvarende råstoff. Dette skjer blant annet ved at bedriften kun selger fangsten videre uten å bearbeide den.

Norges Fiskarlag konstaterer at Fiskeri- og kystdepartementets forslag om salgspunkt og bearbeidingsplikt langt på vei vil bøte på disse forholdene. Problemet er imidlertid at departementets forslag samtidig vil føre til langt større og mer alvorlige konsekvenser.

Norges Fiskarlag foreslår et alternativ til departementets forslag om salgspunkt og bearbeidingsplikt:

- Det innføres generell bearbeidingsplikt for råstoff (torsk) som kjøpes under ordningen med leveringsplikt.
- Det utarbeides tilfredsstillende sporingsrutiner som gjør det mulig å spore leveringspliktig råstoff. Samtidig må kravet om bearbeidning håndheves smidig.
- Dersom de begunstigede bedriftene ikke ønsker å kjøpe råstoffet for å bearbeide det, skal råstoffet tilbys andre bedrifter i regionen gjennom en sekundær runde. Dette gjelder både for fartøyer som har leveringsplikt til bedrifter med samme eiere, og for fartøyer som leverer til bedrifter med andre eiere.
- Dersom råstoffet ikke blir kjøpt gjennom første eller andre tilbudsrunde, står fartøyeier fritt til å selge råstoffet i det åpne markedet, slik regelen er i dag.

Norges Fiskarlag forutsetter at fartøyer som har leveringsplikt til større regioner fortsatt får anledning til å gjøre direkteavtaler med enkeltbedrifter innenfor disse regionene, forutsatt at fangsten blir bearbeidet. Nevnte forslag vil kunne fjerne problemet med at enkelte begunstigede bedrifter kan utnytte at leveringspliktig fangst ofte tilbys til en lavere pris enn markedspris, ved for eksempel å videreselge råstoffet uten å bearbeide det. Samtidig vil leveringspliktig råstoff som ikke blir bearbeidd av bedrifter som får leveranser fra egne fartøyer, i motsetning til i dag bli tilbudt andre bedrifter i regionen.

TelefaksVår dato
13092006Vår referanse
200600241/3-512

4 av 7

9. I høringsforslaget åpner Fiskeri- og kystdepartementet opp for at hyse kan bli fritatt for bearbeidingsplikten. Norges Fiskarlag viser til at eksportstatistikken fra EFF viser at andelen av hyse som bearbeides har falt betydelig siden 1998. Filetandelen av hyse-eksporten er redusert fra 32 % i 1998 til 19 % i 2005. Norges Fiskarlag vil fraråde at det innføres bearbeidingsplikt på hyse.
10. Norges Fiskarlag vil understreke at det i dagens situasjon også vil være feil å innføre 100 % bearbeidingsplikt for torsk. Heller ikke her er situasjonen slik at det er mulig å bearbeide all fisken uten at dette får dramatiske konsekvenser enten for førstehåndsmarkedet eller lønnsomheten til industrien. Dersom Fiskeri- og kystdepartementet mot formodning skulle iverksette et slikt tiltak, ber Fiskarlaget om at det foretas en grundig konsekvensanalyse av hvordan en slik forslag vil kunne virke, både for trålere med leveringsplikt og for de aktuelle bedriftene, bedrifter som ikke omfattes av leveringsplikten, og for kystsamfunn som berøres.

Leveringspliktens omfang

11. I henhold til dagens forskrift må 80 % av torskekvoten og 60 % av hysekvoten leveres til de tilgodesette bedrifter. Fiskeri- og kystdepartementet foreslår at dette endres til å gjelde 100 % av både kvotene av torsk og hyse. Norges Fiskarlag kan ikke se at departementet i høringsnotatet har synliggjort at dagens ordning, som ikke har fungert etter intensjonene med 80 % (torsk) og 60 % (hyse) leveringsplikt vil bli bedre om plikten utvides til 100 %.

Norges Fiskarlag mener dagens regler for leveringsplikt med 80 % for torsk og 60 % for hyse var basert på kompromiss mellom politiske mål, faglige og praktiske innspill. At en i 2003 ikke innførte 100 % leveringsplikt må sees på som behovet for en ordning som var praktiserbar for berørte parter. Fiskarlaget kan ikke se at det foreligger nye eller andre opplysninger som ikke ble vektlagt i forarbeidet til forskriften av 2003.

Norges Fiskarlag mener at leveringsplikten må avgrenses til 80 % av torskekvoten og 60 % av hysekvoten.

Rydding i leveringsvilkårene

12. Fiskeri- og kystdepartementet viser til at leveringsplikten har vokst fram og blitt utviklet gjennom bruk av konsesjonsvilkår, gjennom flere tiår. Dette har ført til en del ulikheter og mindre praktiske løsninger i de individuelle tilfellene, noe som departementet ønsker å rydde opp i.

Det vises bl.a. til at departementet foreslår å gå gjennom leveringsvilkårene for å identifisere tilfeller hvor leveringsplikten er rettet mot steder eller kommuner hvor det ikke lenger finnes bedrifter som driver bearbeidingsvirksomhet, samt å identifisere tilfeller hvor navngitte bedrifter er begunstiget, men hvor aktiviteten er nedlagt eller man ikke lenger driver bearbeidning som oppfyller kravene. Departementet foreslår samtidig følgende retningslinjer for endring av disse leveringsvilkårene:

TelefaksVår dato
13092006Vår referanse
200600241/3-512

5 av 7

- For fartøyeiere som har egne fiskeforedlingsbedrifter innenfor samme region, slik regionene er definert i 2003-forskriftens § 3, vil leveringsplikten bli flyttet til denne bedriften.
- Dersom dette ikke er tilfelle, vil leveringsplikten bli endret til å gjelde kommunen hvis det finnes andre steder i kommunen med aktive bedrifter, eller bli flyttet til nærmeste kommune i regionen hvor det finnes aktuelle fiskeforedlingsbedrifter som ikke har egne fartøy med leveringsplikt og heller ikke er tilgodesett ved leveringsplikt pålagt andres fartøy.
- Dersom det dreier seg om flere konsesjoner med leveringsplikt, bør departementet vurdere nærmere hvordan leveringsplikten kan omarrangeres for å gi et best mulig distriktspolitisk og samfunnsmessig resultat.

Norges Fiskarlag forutsetter at slike endringer må skje i nær dialog med berørte aktører.

Gjennomføring av leveringsplikten

13. Fiskeri- og kystdepartementet viser til at situasjoner med fiskereide fartøy med leveringsplikt og industrieide fartøy med leveringsplikt til andre enn eierens egen bedrift, representerer på mange måter den situasjonen hvor problemene knyttet til leveringsplikten fremstår tydeligst. Et av problemene er manglende samhandling mellom fartøy og bedrift. Fiskeri- og kystdepartementet foreslår derfor at alle fartøyeiere med leveringsplikt skal sette opp en plan for drift og levering for et halvt år av gangen. Departementet foreslår at slike planer skal kreves innsendt til Fiskeridirektoratets regionkontor i den regionen hvor den begunstigede bedriften er lokalisert innen utløpet av november for første halvår i påfølgende år, og innen utløpet av mai for annet halvår. Dersom det er uenighet mellom fartøyeier og bedrift, kan fiskerimyndighetene innkalle de aktuelle parter og kommunen til et møte.
14. Norges Fiskarlag er enig i at det er ønskelig med størst mulig grad av samhandling mellom fartøy og bedrifter som er involvert i leveringsplikten. Fiskarlaget vil understreke at det vil være vanskelig å sette opp detaljerte planer for driften av fartøyet så lang tid i forveien. Det vises her til følgende forhold:
  - a. Kvotene er ikke klare på det tidspunkt planene skal foreligge
  - b. Reguleringer av fisket gjennom året gjør det nødvendig å ha en fleksibilitet til å endre fisket
  - c. Fartøyeier/skipper blir fratatt den nødvendige fleksibiliteten til å legge om fisket i tråd med fiskeforekomster, markeds- og prisutvikling, værforhold, verkstedsopphold og lignende

Norges Fiskarlag mener at det er så mange usikre forhold rundt slike planer at det ikke kan stilles strenge krav om at de skal følges. Fiskarlaget mener allikevel at ovennevnte ikke hindrer at det i større grad bør etableres kontakt mellom fisker og kjøper om hvordan fisket bør legges opp for begge parter for å oppnå nødvendig lønnsomhet og forutsigbarhet.

15. Fiskeri- og kystdepartementet viser videre til at i de tilfeller leveringsplikten gjelder hele fylker eller Nord-Norge, vil departementet vurdere om de

TelefaksVår dato
13092006Vår referanse
200600241/3-512

6 av 7

individuelle vilkårene i disse tilfellene skal endres til å omfatte leveringsplikt kun til filetindustrien. Norges Fiskarlag vil advare mot slike endringer.

16. Norges Fiskarlag vil også advare mot at det kan bli stilt vilkår om levering av ferskt råstoff i forbindelse med fremtidige utskiftninger av fartøy som har leveringsplikt til enkeltbedrifter som ikke kan nyttiggjøre seg fryst råstoff.

Endringer i konsesjonsvilkår vil kunne påføre eierne en økonomisk belastning. Fiskarlaget ber Fiskeri- og kystdepartementet bidra med å skaffe til veie en juridisk utredning som gir næringsaktørene svar på hvilke rettigheter de har i forhold til endringer av en så omfattende karakter som forslagene innebærer.

Tilbakekall av tillatelser

17. Fiskeri- og kystdepartementet viser til en del tilfeller som kan medføre at det kan bli aktuelt å tilbakekalle tillatelser. Norges Fiskarlag forutsetter at aktørene innordner seg slik at dette ikke vil være en aktuell problemstilling.. Fiskarlaget viser også til hvilke konsekvenser en slik eventuell tilbakekallelse vil ha for mannskapet om bord på disse fartøyene.

Prisspørsmålet

18. I 2003-forskriften ble det for første gang gitt regler for prisdannelsen når det gjelder leveranser av leveringspliktig råstoff.

Norges Fiskarlag registrerer at Fiskeri- og kystdepartementet er opptatt av å finne en prismekanisme som i størst mulig grad sikrer en pris for leveringspliktig råstoff som er mest mulig i samsvar med den pris som oppnås ved fritt salg. Norges Fiskarlag mener at det er viktig å sikre en prismekanisme som i størst mulig grad sikrer at råstoffet blir omsatt til en pris som blir dannet i et normalt fritt marked. Departementets forslag om å endre beregningsgrunnlaget fra regioner til hele Nord-Norge er et skritt i riktig retning..

Norges Fiskarlag uttalte bl.a. følgende til forslaget til distriktskvoteordningen i 2006:

"Fiskarlaget viser samtidig til at distriktskvoten også gjelder fartøyer som normalt omsetter fangsten i andre distrikt enn Norges Råfisklag, og mener derfor at prisen som oppnås i Vest-Norges Fiskesalgslag og Sunnmøre og Romsdal Fiskesalgslag må inkluderes i beregningen av gjennomsnittsprisen. Norges Fiskarlag er enig i at det etableres en felles pris for hele området som er tilgodesett gjennom distriktskvoteordningen, og at det ikke skilles mellom ulike prissoner."

Norges Fiskarlag mener at forslaget om prisfastsettelse som laget fremmet i forbindelse med høringsuttalelsen om distriktskvoteordningen, også kan gjøres gjeldende for fartøy underlagt leveringsplikt.

Distrikts- og næringsmessige hensyn

19. Fiskeri- og kystdepartementet uttaler at endringsforslagene som fremmes vil være bedre egnet til å oppfylle målsettingen om at råstoffet skal skape aktivitet, sysselsetting og verdiskaping i de omfattede distriktene. Fiskarlaget mener at det

Telefaks

7 av 7

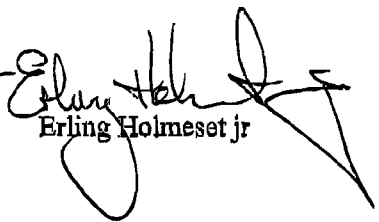
Vår dato
13092006Vår referanse
200600241/3-512

kan reises spørsmål om de endringsforslag som departementet fremmer vil ha en langsiktig positiv effekt med hensyn til slik aktivitet.

Fiskeri- og kystdepartementet konstaterer at noen av forslagene vil kunne få negative næringsmessige konsekvenser dersom man ser på fartøyleddet isolert sett, men mener samtidig at forslagene i det alt vesentlige vil være positive for landindustrien. Norges Fiskarlag er enig i at forslagene i sum vil virke negativt for fiskeflåten, men er i sterk tvil om forslagene vil tjene landindustrien totalt sett både på kort og lang sikt."

Med hilsen
NORGES FISKARLAG

Jan Birges Jørgensen

Erling Holmeset jr

Kopi til: Norsk Sjømannsforbund
FHL